

MINISTERSTWO SPRAW WĘWNETRZNYCH
GABINET MINISTRA

Warszawa, dnia 19 lutego 1966 r.

T a j n e

P R O T O K Ó Ł

z narady odbytej w dniu 18.02.66 r. w MSW

W naradzie wzięli udział:

z Kierownictwa MSW: Tow. M. Moczar
Tow. S. Filipiak
Tow. T. Dryzek
Tow. R. Matejewski
Tow. S. Kończewicz
Tow. M. Krupski
Tow. S. Morawski
Tow. J. Pielasa

z KC PZPR: Tow. K. Witaszewski
Tow. W. Ociepka

z Kierownictwa innych
zainteresowanych resortów:

Tow. P. Lewiński
Tow. Reczek
Tow. Jekiel
Tow. Rusinek
Tow. Godlewski
Tow. Sokorski
Tow. Stefański
Tow. Skarżyński
Tow. Bronowski

- 2 -

Temat narady: Omówienie przygotowań millenijnych przez hierarchię kościelną i przygotowań do przeciwdziałania ze strony władz państwowych.

Przewodniczący narady - Tow. Moczar przedstawił ogólny plan działania episkopatu, który zamierza obchodom millenijnym nadać charakter masowy, by zademonstrować poparcie ze strony społeczeństwa dla kościoła. W związku z tym uroczystości kościelne episkopat postanowił rozpocząć 2 tygodnie wcześniej od uroczystości organizowanych przez Państwo. M. innymi życzeniem Wyszyńskiego jest ściągnięcie do Częstochowy na dzień 3 maja br. co najmniej 2 mln. wiernych.

W tej sytuacji, kiedy nasz przeciwnik już od dawna posiada skonkretyzowany i przemyślany program działania, najważniejszą sprawą jest zastanowienie się nad zespoleniem naszych sił do właściwego, sprawnego i skutecznego przeciwdziałania, przy pełnym zaangażowaniu zainteresowanych resortów.

Tow. Filipiak omówił kierunki naszych prac, zdążające do podjęcia skoordynowanych działań władz państwowych. Przedstawiając terminy głównych uroczystości kościelnych /14 i 16.04. - Gniezno, 17.IV - Poznań, 3.V. - Częstochowa, 13.VI - Piekary Śląskie, 1.VIII - Częstochowa, 17.VIII - Kalwaria Zebrzydowska^{x/} stwierdził, że hierarchia już od dawna ma gotowy plan działania.

^{x/} Szczegółowy program głównych uroczystości kościelnych zostanie przesłany do zainteresowanych resortów.

- 3 -

Ze strony resortu spraw wewnętrznych są pełne przygotowania do przeciwdziałania, lecz to nie jest wystarczające - muszą być zespolone wysiłki w celu zahamowania poczynañ hierarchii. Wcześniej przemyślane posunięcia propagandowe, będą miały istotne znaczenie dla kształtowania postawy społeczeństwa, w tym szczególnie młodzieży. Na przykład:

- przygotowanie atrakcyjnych programów w telewizji i radiu, nasilenie tych programów w okresach uroczystości religijnych, przedłużenie ich do późnych godzin nocnych i wcześniejsze ich rozpoczynanie;
- przygotowanie odpowiednich programów filmowych dla kin stałych i objazdowych - wiejskich. Szczególnie chodzi o dobranie takiej tematyki, która zainteresuje młodzież i ludzi w średnim wieku;
- w związku z założeniami episkopatu, aby obrzędowi religijnym towarzyszyła bogata oprawa artystyczna, zachodzi potrzeba ograniczenia a nawet całkowitego wyeliminowania udziału w nich zespołów zawodowych, amatorskich, ludowych itp;
- szeroko spopularyzować turystykę i sport w województwach, gdzie planowane są główne uroczystości religijne oraz w przyległych regionach. Można zaplanować mecze piłkarskie, które najwięcej interesują młodzież, zorganizować różnego rodzaju zloty i raidy młodzieżowe, wycieczki krajoznawcze itp. imprezy - w powiązaniu z praktycznymi zajęciami szkolnymi;

- 4 -

- ze względu na liczne wycieczki młodzieży szkolnej w okresie kwiecień - maj, należy wziąć pod uwagę terminy organizowanych lokalnie uroczystości kościelnych, aby skierować młodzież na inne tereny;
- w okresie letnim - wakacyjnym zwrócić więcej uwagi na obozy i kolonie letnie, aby nie dopuścić do uczestnictwa młodzieży w uroczystościach kościelnych;
- poczynić odpowiednie przygotowania do przyjęcia gości zagranicznych /dobór przewodników, odpowiednie trasy turystyczne itp/;
- ograniczyć komunikację do miejscowości pątniczych, nie stosować ulg dla wycieczek. Mając jednak na uwadze, że część uczestników uroczystości kościelnych dotrze do miejsc pątniczych, należy zastanowić się nad sprawnym i planowym ich rozwiązaniem;
- zmobilizować służbę sanitarną, by nie dopuścić do wybuchu epidemii w miejscach pątniczych.

Tow.Tow. Lewiński i Bronowski -

poinformowali, że do miejsc pątniczych nie będzie żadnych dodatkowych pociągów. Dla PKS opracowane będą wytyczne, zabraniające dodatkowych kursów na tych trasach, a jednocześnie normalna komunikacja zostanie ograniczona. Nie będą wydawane zezwolenia na rezerwowanie środków komunikacji wycieczkom. Biorąc za podstawę doświadczenia z lat ubiegłych, czynione są już obecnie odpowiednie przygotowa-

- 5 -

nia do sprawnego rozładowania pątników. Jednocześnie postulowali, aby nie dawać pielgrzymkom zezwoleń na przemarsz głównymi szlakami międzynarodowymi i turystycznymi oraz zwrócili uwagę na konieczność stosowania przez resorty odpowiedniej polityki urlopowej.

Tow. Godlewski - poinformował, że resort oświaty przygotowuje zarządzenie w sprawie włączenia do programów szkolnych naukowo-laickich tematów, popularyzujących powstanie Państwa Polskiego. Są planowane środowiskowe festiwale w miastach powiatowych. We Fromborku przewidziany jest zlot harcerzy 1000-lecia, który finansowany będzie przez ZHP. Gdyby były odpowiednie fundusze, możnaby zorganizować podobne zloty harcerskie np. w Bieszczadach, gdzie młodzież - przy włączeniu się resortu Leśnictwa - mogłaby w ramach czynów społecznych brać udział w pracach porządkowych. Również tego rodzaju zlot mógłby być zorganizowany w Puławach, gdzie młodzież mogłaby się włączyć do porządkowania terenu budowy kombinatu.

W miesiącach letnich /lipiec-sierpień/ przewidziany jest pobyt ok. 2 mln. dzieci na koloniach. Dla prawidłowego rozmieszczenia kolonii i uniknięcia organizowania ich w miejscowościach, gdzie przewidziane są uroczystości kościelne, potrzebny jest szczegółowy terminarz tych uroczystości. W celu sprawnego koordynowania akcją kolonijną resort oświaty może zorganizować odpowiednie zespoły. Zalecenia w tej sprawie mogą być przekaza-

- 6 -

zane w dniu 23.02.br. na konferencji kuratorów. Na konferencji tej zwrócona zostanie uwaga na pracę polityczną wśród nauczycieli.

Szczegółowy program działania resortu oświaty w tym okresie zostanie przekazany MSW.

Tow. Stefański i Sokorski - Telewizja i Radio mają szczególną rolę do spełnienia w zakresie oddziaływania na społeczeństwo, w tym głównie na młodzież. Mówcy podkreślili, że dobrze się stało, że dowiedzieli się wcześniej o zamierzeniach hierarchii, bo można będzie wiele zrobić w celu przeciwdziałania. Są możliwości zaprezentowania programów atrakcyjnych, które uważane były za deficytowe.

Wiele można zrobić w dziedzinie umasowienia imprez sportowych za pośrednictwem transmisji telewizyjnych i radiowych. Jest możliwość zawarcia umów na międzynarodowe spotkania sportowe, jednak imprezy te będą kosztowne.

W tym zakresie powinny być skoordynowane wysiłki z Min. Kultury i Głównym Komitetem Kultury Fizycznej i Turystyki.

Telewizja planuje organizowanie serii audycji z Wawelu, nawiązując do okresu 1000-lecia Państwa Polskiego. Dobrze by było zaplanować szereg audycji literackich dla uczczenia pisarzy takich jak Skowacki i Żeromski. W związku z tym wysunięto sugestię, że

- 7 -

możnaby zorganizować przeniesienie zwłok Żeromskiego na Wawel, co przyciągnęłoby dużą ilość ludzi do udziału w tych uroczystościach.

Telewizja jest w stanie przedłużyć programy zarówno poranne jak i wieczorne.

Tow. Reczek - z uwagi na program działania rutynowanego przeciwnika, z naszej strony musi być jednolite kierowanie centralne i wojewódzkie. Należy stosować rozsądnie restrykcje w różnych formach.

W bieżącym roku planuje się dużo ciekawych imprez sportowych /boks, piłka nożna/. Mając na uwadze kalendarz imprez religijnych, należałoby odpowiednio korygować krajowe i międzynarodowe imprezy sportowe. Np. jest możliwość przesunięcia meczu piłki nożnej Polska - Węgry z 24.04.br. na 3.V. br. w Chorzowie. Związane są jednak z tym duże koszty.

Oprócz tego zaplanowanych jest w tym roku 7 międzynarodowych spotkań w piłce nożnej. Możliwość dodatkowo sprowadzić atrakcyjne drużyny piłkarskie /np. z Austrii i Włoch/, gdyż posiadamy odpowiedni fundusz dewizowy /30 tys. dolarów/.

Możnaby planowaną w Warszawie centralną spartakiadę LZS przesunąć z lipca na inny okres - np. na sierpień do Poznania w dogodnym dla nas terminie.

- 8 -

W maju odbędą się spartakiady na szczeblu do powiatu włącznie. Należałoby odpowiednio manewrować przy organizowaniu tych imprez, aby pokrywały się z uroczystościami kościelnymi.

Możnaby zalecić PTTK organizowanie turystyki na szlakach wschodnich /np. Białowieża/ i stosować na przejazdy na tych trasach zniżki.

Prywatne środki lokomocji powinny być pod kontrolą, aby uniemożliwić wykorzystanie ich przez kler.

W związku z przewidzianym w okresie letnim dużym napływem turystów zagranicznych, należałoby przeprowadzić odpowiedni dobór przewodników, przeszkolić ich i skierować turystów na z góry określone tereny i trasy. Szczególnie należałoby ograniczyć odwiedzanie przez cudzoziemców miejsc pątniczych, a zwłaszcza Częstochowy.

Tow. Businek - poinformował, że przewidziane są różnego rodzaju imprezy kulturalno-rozrywkowe jak: film, piosenka, loteria książkowa - do powiatu włącznie. Od maja do października zorganizowane zostaną przeglądy filmów dla dzieci, konkurs filmowy p.t. "czy znam filmy polskie". Wprowadzone zostaną również filmowe seanse nocne.

W porozumieniu z Min. Żeglugi, w celu uatrakcyjnienia organizowanych konkursów dla młodzieży, Min. Kultury i Sztuki utworzy nagrody w postaci wyjazdów wy-

- 9 -

cieczkowych na Morze Śródziemne. W porozumieniu zaś z MON planuje się zorganizować imprezy lotnicze przy udziale wojsk desantowych. Należałoby spowodować, aby "Pagart" sprowadził do kraju popularnych piosenkarzy zagranicznych, a znanych piosenkarzy krajowych wysłał do z góry zaplanowanych miejscowości.

Tow. Rusinek zgłosił również wniosek, aby w zainteresowanych resortach upoważnić 1 osobę spośród kierownictwa dla koordynowania planowanych przez władze imprez millenijnych.

Tow. Witaszewski - poinformował, że zwrócono się do tow. Wieczorka z Urzędu Rady Min. o wydanie 2 zarządzeń przypominających o przestrzeganiu prawidłowego wykorzystywania samochodów sektora państwowego i spółdzielczego. Żaden samochód nie może być użyty do celów kościelnych.

W związku z tym, że hierarchia kościelna ma zamiar występować do władz państwowych z wnioskiem, aby dzień 3 maja był wolny od pracy, zostanie wydane przypomnienie o przestrzeganiu dyscypliny pracy.

Poinformował również, że w związku z niedostateczną dyscypliną na wyższych uczelniach, rektorzy zostaną zobowiązani do zwrócenia uwagi na to zjawisko. Do tej sprawy zostaną również włączone organizacje ZMS i ZMW.

11

- 10 -

Nie będzie się wydawać żadnych zezwoleń na piesze pielgrzymki do miejsc pątniczych. W związku z tym działalność MO i ORMO powinna iść w kierunku likwidowania ewent. formujących się grup.

Hierarchia kościelna postanowiła w dniach od 1 do 4.V. br. wprowadzić nową, dotychczas niespotykaną formę klerykalizacji, polegającą na publicznej spowiedzi. Księża odbywający podróż środkami lokomocji mają za zadanie agitować podróżnych do tego rodzaju spowiedzi. Z naszej strony powinno być w tej sprawie odpowiednie przeciwdziałanie.

Powinna obowiązywać żelazna zasada, że wszelkie uroczystości kościelne mogą odbywać się wyłącznie w kościele. Na radiofonizację kościołów na zewnątrz, Min. Łączności w żadnym wypadku nie powinno wydawać pozwoleń.

Ministerstwo Oświaty powinno polepszyć opiekę nad dziećmi poprzez zwiększenie udziału nauczycieli na koloniach, obozach i w domach wczasowych.

Sprawa zadań wynikających dla resortu spraw wewnętrznych, zostanie omówiona oddzielnie.

Tow. Witaszewski zaproponował powołanie komisji partyjno-rządowej dla koordynowania i podejmowania decyzji związanych z obchodami millenijnymi.

Zakomunikował, aby w tych sprawach już obecnie poszczególne resorty porozumiewały się z Wydz. Administracyjnym KC PZPR.

- 11 -

Wydział Propagandy KC PZPR opracował już kalendarz imprez dla każdego województwa oddzielnie i zainteresowane resorty otrzymają je w najbliższym czasie.

Tow. Moczar stwierdził, że postulaty zgłoszone przez biorących udział w dyskusji są słuszne i powinny być przedmiotem dyskusji komisji partyjno-rządowej dla ułatwienia podjęcia właściwych decyzji. Zaproponował następujących towarzyszy do komisji:

przewodniczący: - Tow. W. Ociepka

członkowie: - Tow. Bronowski

- Tow. Filipiak

- Tow. Godlewski

- Tow. Kozłowski /Min. Łączności/

- Tow. Rusinek

- Tow. Stefański

- Tow. Skarżyński

Jednocześnie zaproponował, aby do składu komisji wszedł przedstawiciel Wydz. Propagandy KC PZPR.

x x x

- 12 -

W drugiej części posiedzenia odbyła się wymiana zdań na temat postępowania w związku z planowanymi licznymi przyjazdami Polonii i turystów zagranicznych do Kraju.

Tow. Witaszewski poinformował, że biskupi z reguły nie będą otrzymywali wiz. W odniesieniu do przyjazdów księży - Polaków stosowana będzie reguła indywidualnego rozpatrywania podań o wizy, natomiast księża innych narodowości nie będą również otrzymywali wiz wjazdowych.

W stosunku do zwykłych turystów zagranicznych stosowana będzie elastyczna polityka wizowa, jednak regulować się będzie czasokres ich pobytu w Polsce. Natomiast osoby zajmujące się na emigracji sprawami politycznymi, nie będą otrzymywały wiz.

Tow. Reczek oświadczył, że "Orbis" zawarł już wcześniej umowy na przewiezienie 5.300 osób z zagranicy do kraju, z czego większość stanowią osoby z USA, które w swoim programie przewidziany mają 1 dzień pobytu w Częstochowie. W związku z tym prosił o zajęcie stanowiska politycznego, czy ten stan utrzymać. Przewidziane są trudności do odmowy; jest jedynie możliwość regulowania tej sprawy terminami przyjazdów.

14

- 13 -

Tow. Bronowski poinformował, że Przedsiębiorstwo "Fregata" z Londynu, na którego czele stoi Kutak, zgłosiło 10 tys. turystów poza "Orbisem". Osoby te mają być dowożone do Poznania, a następnie każdy może podróżować po Polsce na własną rękę. Prosi o zajęcie stanowiska w tej sprawie.

Przyjęto jako zasadę, że przyjazdy powinny być organizowane wyłącznie przez "Orbis", który przyjmuje zgłoszenia, zapewniając cudzoziemcom pobyt w Polsce zgodnie z przewidzianym programem.

Wydz. Administracyjny KC PZPR będzie interweniował w MSZ w sprawie przyjazdów cudzoziemców organizowanych przez Przedsiębiorstwo "Fregata".

Zwrócono uwagę, że dotychczasowi przewodnicy turystyczni po kraju nie stoją na wysokości zadania, a od nich przecież dużo zależy jak kształtuje się opinia cudzoziemców o Polsce.

W związku z tym wysunięto postulat, aby GKKFiT dokonał weryfikacji przewodników i dokonał odpowiedniego doboru kandydatów pod względem fachowym i politycznym.

W tej sprawie GKKF i T powinien zwrócić się do organizacji młodzieżowych i akademickich.

Protokółował: M. Stęć.
Odbito w 3 egz.